

РЕШЕНИЕ

06.03.2026г.

г. Бугульма

КАРАР

№ 1

ТУГЫЗЫНЧЫ СЕССИЯ

**Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советы каршындагы
Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне раслау хакында**

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советының яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен закон чыгару һәм норматив - хокукий жайга салу өлкәсендәге эшчәнлегенә ярдәм итү, яшьләрнең закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдәге проблемаларын хәл итү һәм яшьләрнең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтендә катнашуы буенча тәкъдимнәр әзерләү максатларында

Бөгелмә муниципаль районы Советы

Карар кылды:

1. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турындагы нигезләмәне расларга.

2. Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы советының IV чакырылыш III сессиясенә «Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында» 18.11.2020 елгы 6 номерлы карарын үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карар кабул ителгән көннән үз көченә керә һәм Татарстан Республикасы «Бөгелмә муниципаль районы» муниципаль берәмлегенә уставында билгеләнгән тәртиптә басылып чыгарга тиеш.

4. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үземдә калдырам.

Бөгелмә муниципаль районы башлыгы урынбасары Ф. В. Мөхәммәтов

Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты турында нигезләмә

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Бөгелмә муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты (алга таба – яшьләр парламенты) Бөгелмә муниципаль районы Советының (алга таба – район Советы) яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен закон чыгару һәм норматив-хокукий җайга салу өлкәсендәге эшчәнлегенә ярдәм итү, яшьләр проблемаларын хәл итү буенча тәкъдимнәр әзерләү, яшьләр өчен закон чыгару эшчәнлегенә күнекмәләрен үзләштерүдә шартлар тудыру һәм Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы яшьләренең Россия яшьләр парламентаризмы хәрәкәтенә.

2. Яшьләр парламенты район Советы каршындагы киңәшмә һәм консультатив орган булып тора һәм үз эшчәнлеген әлеге Нигезләмә һәм яшьләр парламенты регламенты нигезендә иҗтимагый башлангычларда алып бара.

3. Яшьләр парламенты район Советы вәкаләтләре чорына төзелә.

II. Яшьләр парламентының төп бурычлары

4. Яшьләр парламентының төп бурычлары булып:

1) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы Бөгелмә муниципаль районы территориясендә кулланыла торган норматив-хокукий актларны (алга таба – норматив-хокукий акт) эшләгәндә яшь гражданның инициативаларын тәкъдим итүдә ярдәм итү;

2) яшьләрнең хокуклары һәм законлы мәнфәгатьләре өлкәсендә норматив-хокукий актларны камилләштерү буенча тәкъдимнәр әзерләү;

3) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган Бөгелмә муниципаль районы норматив-хокукий актлары проектларын карауга әзерләү буенча район Советы эшчәнлегендә катнашу;

4) яшьләрнең хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагыла торган норматив-хокукий актлар мониторингын гамәлгә ашыру буенча район Советы эшчәнлегендә катнашу;

5) Бөгелмә муниципаль районы территориясендә Яшьләрнең хокукларын һәм законлы мәнфәгатьләрен яклау өлкәсендәге законнарны гамәлгә ашыруга җәмәгать контролен гамәлгә ашыру;

6) яшьләр арасында яшьләрнең хокукий культурасын һәм юридик грамоталылыгын арттыруга һәм актив гражданлык позициясен булдыруга юнәлдерелгән мәгърифәтчелек һәм аңлату эшләре үткәру;

7) җирле үзидарә органнарының дөүләт яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыру эшчәнлегенә турында яшь гражданның фикерен өйрәнү;

8) халыкара, гомумроссия, Регионара, региональ һәм җирле яшьләр һәм балалар иҗтимагый берләшмәләре белән алар тәкъдим иткән иҗтимагый өһемиятле идеяләргә һәм инициативаларга ярдәм итү һәм аларны алга җибәрү, тәҗрибә уртаклашу максатларында даими хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

9) Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты белән мәгълүмати хезмәттәшлекне гамәлгә ашыру;

10) Яшьләр парламентын төзү максатларына туры килә торган һәм законнарга каршы килми торган башка бурычларны хәл итү.

III. Яшьләр парламентын төзү тәртибе һәм составы

5. Яшьләр парламенты составына Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы территориясендә яшәүче, үзләренең Яшьләр парламенты әгъзасы буларак вәкаләтләре расланган көнгә 18 яшьтән 35 яшькә кадәрге, дәүләт яки муниципаль хезмәткәр булмаган Россия Федерациясе гражданны керә.

6. Яшьләр парламенты конкурс нигезендә 20 кешедән торган Бөгелмә муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итүче гражданнырдан төзелә.

7. Әлеге Нигезләмәнең 6 пункттында күрсәтелгән яшьләр вәкилләреннән төзелә торган яшьләр парламентының персонал составы әлеге Нигезләмәгә кушымта булып торган Яшьләр парламентын төзү буенча конкурс турындагы Нигезләмә нигезендә Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы территориясендә үткәрелә торган конкурс нәтижеләре буенча билгеләнә.

8. Яшьләр парламенты составына Бөгелмә муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итүче Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламенты әгъзалары керә. Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламентының Бөгелмә муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итүче әгъзаларын яшьләр парламенты составына кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

9. Яшьләр парламентына кертелгән көнгә район Советының 35 яшькә кадәрге депутатлары яшьләр парламентының киңәйтелгән составы әгъзалары була ала. Яшьләр парламентының киңәйтелгән составына район Советы депутатларын кертү конкурстан тыш һәм конкурс нигезендә төзелгән төп состав саныннан тыш гамәлгә ашырыла.

10. Яшьләр парламентының киңәйтелгән составына керү нияте турында гаризаны район Советы депутаты Яшьләр парламенты советына жиберә.

11. Яшьләр парламенты әгъзасы район Советында фракциясе булган партия вәкиле (алга таба – партия вәкиле) булырга мөмкин. Партия вәкиле булып, аны район Советына сайлауларда тиешле партия кандидатлары исемлеге составына керткән Яшьләр парламенты составына керткән көнне дә кертәп, 35 яшькә кадәрге Россия Федерациясе гражданы була ала. Яшьләр парламентының киңәйтелгән составына партия вәкилләрен кертү конкурстан тыш гамәлгә ашырыла.

12. Яшьләр парламентының киңәйтелгән составына партия вәкилен кертү партия вәкиленең шәхси гаризасы һәм район Советындагы тиешле фракциянең документлар белән рәсмиләштерелгән карары нигезендә Яшьләр парламенты Советы тарафыннан гамәлгә ашырыла. Яшьләр парламенты составына партиянең берәр вәкиле кертелә.

13. Үз кандидатурасын күрсәткән яшьләр парламенты әгъзасының вәкаләтләре әлеге Нигезләмәнең 6 пункты нигезендә вакытыннан алда туктатылган очракта, яшьләр парламенты Советы карары буенча тиешле исемлек буенча конкурс буенча иң күп тавыш жыйган киләсе кандидат яшьләр парламенты әгъзасы була. Әлеге карар Яшьләр парламенты Советы тарафыннан 10 көн эчендә кабул ителә.

14. Әлеге нигезләмәнең 14 пункттында күрсәтелгән исемлекләрдә иң күп тавыш жыйган башка кандидатлар булмаган очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларын сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

15. Конкурс нәтижеләре буенча Яшьләр парламенты әгъзаларының саны әлеге Нигезләмәнең 6 пункттында билгеләнгән санга туры килмәгән очракта, Яшьләр парламенты әгъзаларының саны житәрлек булмаганны сайлау әлеге Нигезләмә нигезендә конкурс уздыру юлы белән гамәлгә ашырыла.

16. Яшьләр парламенты Регламентында каралган очракларда Яшьләр парламенты әгъзасының вәкаләтләре вакытыннан алда туктатыла.

17. Яшьләр парламентының эш регламенты эш төркеме тарафыннан төзелә һәм яшьләр парламенты утырышында раслана.

18. Яшьләр парламенты Советы үз эшчәнлеген Эш регламенты нигезендә гамәлгә ашыручы даими эшлөүче координацияләү органы булып тора.

IV. Яшьләр парламенты эшен оештыру

19. Яшьләр парламенты утырышлары елга кимендә дүрт мәртәбә ачык формада уздырыла.

20. Яшьләр парламентының беренче утырышы алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты Советы тарафыннан, ә ул булмаса – район Советы тарафыннан чакырыла.

21. Яшьләр парламентының беренче утырышын алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты рәисе, Ә ул булмаса – район Советы вәкиле ача.

22. Беренче утырышта Яшьләр парламенты әгъзалары ачык тавыш бирү юлы белән Яшьләр парламенты әгъзалары арасыннан рәисне, Рәис урынбасарларын, җаваплы секретарьны сайлыйлар, яшьләр парламенты Советының Сан составын билгелиләр һәм аның әгъзаларын сайлыйлар, яшьләр парламенты комиссияләрен төзиләр һәм аларны рәисләр итеп сайлыйлар. Яшьләр парламенты рәислегенә кандидатлар үз эшчәнлек программаларын тәкъдим итәргә тиеш.

Яшьләр парламенты рәисе күпчелек тавыш белән ачык тавыш бирү юлы белән сайлана.

Яшьләр парламенты Рәисе урынбасарлары саны Яшьләр парламенты Рәисе тәкъдиме буенча Яшьләр парламенты тарафыннан билгеләнә.

23. Яшьләр парламенты утырышында Яшьләр парламенты әгъзаларының билгеләнгән саныннан кимендә өчтән икесе катнашса, ул тулы хокуклы була.

24. Яшьләр парламенты үз эшчәнлегенә юнәлешләре буенча эшче һәм эксперт төркемнәре төзәргә, тәкъдимнәр эшләргә һәм кабул итәргә, аларны район Советына һәм Бөгелмә муниципаль районының җирле үзидарә органнарына җибәрергә хокуклы.

25. Яшьләр парламенты карары өчен Яшьләр парламентының сайланган әгъзаларының, шулай ук аның составына кертелгән Татарстан Республикасы Дәүләт Советы каршындагы Яшьләр парламентының Бөгелмә муниципаль районы яшьләрен тәкъдим итүче әгъзаларының, район Советы депутатларының һәм партия вәкилләренең күпчелегә тавыш бирсә, кабул ителгән дип санала.

26. Яшьләр парламенты кабул иткән карарлар тәкъдим итү характерында була.

27. Яшьләр парламенты советын яшьләр парламенты Рәисе җитәкли, аның вәкаләтләре Яшьләр парламенты регламенты белән билгеләнә.

28. Яшьләр парламенты рәисе:

- Яшьләр парламентының агымдагы эшчәнлеген оештыра;
- яшьләр парламенты утырышларын алып бара;
- яшьләр парламенты Советын җитәкли;
- Бөгелмә муниципаль районы территориясендәгә дәүләт хакимияте органнары, җирле үзидарә органнары, предприятиеләр, учреждениеләр, оешмалар белән берлектә Яшьләр парламентын тәкъдим итә;
- Яшьләр парламенты рәисе урынбасарларының, Яшьләр парламенты Советы әгъзаларының, комиссияләренең (шул исәптән комиссияләренең исемнәре) һәм яшьләр парламенты комиссияләре әгъзаларының Сан составын тәкъдим итә;

- Яшьләр парламенты Рәисе урынбасарлары, Яшьләр парламентының җаваплы секретаре, Яшьләр парламенты комиссияләре рәисләре вазыйфаларына кандидатуралар тәкъдим итә;

- Яшьләр парламенты регламенты нигезендә башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

29. Яшьләр парламенты Советы:

1) Яшьләр парламентының һәм аның комиссияләренә эшен оештыра һәм координацияли;

Татарстан Республикасы
Бөгелмә муниципаль
районы Советы
каршындагы Яшьләр
парламенты турындагы
нигезләмәгә кушымта

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӘ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ СОВЕТЫНДА ЯШЬЛӘР ПАРЛАМЕНТЫН ФОРМАЛАШТЫРУ БУЕНЧА КОНКУРС ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

I. Гомуми нигезләмәләр

1. Әлеге Нигезләмә Бөгелмә муниципаль районы Советы каршында Яшьләр парламентын төзү буенча конкурсны (алга таба - конкурс) үткәрүнең гомуми принципларын һәм тәртибен билгели.

2. Конкурс Бөгелмә муниципаль районы Советы каршында (алга таба - яшьләр парламенты) 20 кешедән торган яшьләр парламенты составын формалаштыру максатыннан үткәрелә.

II. КОНКУРСНЫ ОЕШТЫРУЧЫ

3. Конкурсны оештыру комитеты (алга таба - Комитет) оештыра һәм үткәрә.

4. Комитет составы тигез нигездә район Советы депутатларыннан, алдагы чакырылыш Яшьләр парламентыннан, яшьләр сәясәтен гамәлгә ашыручы Бөгелмә муниципаль районы Башкарма комитетыннан төзелә.

5. Комитет составы, шул исәптән аның Рәисе, алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән, ә ул булмаган очракта – район Советы тарафыннан раслана. Комитетның саны 3 кешедән ким була алмый.

6. Комитет:

1) конкурста катнашуга гаризалар кабул итә;

2) конкурста катнашучылар белән үзара хезмәттәшлек итә;

3) конкурстка йомгак ясый;

4) әлеге Нигезләмәдә каралган башка вәкаләтләрне гамәлгә ашыра.

7. Комитет утырышында комитетның расланган составының яртысыннан артыгы катнашса, ул тулы хокуклы дип санала.

8. Комитет карары утырышта катнашучылар саныннан күпчелек тавыш белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, комитет рәисенә тавышы хәлиткеч була.

9. Комитет вәкаләтләре Яшьләр парламентының йомгаклау сан составы расланган көннән туктатыла.

III. КОНКУРСНЫ УЗДЫРУ ШАРТЛАРЫ ҺӘМ ТӨРТИБЕ

10. Конкурс игълан итү, шул исәптән аны үткөрү сроклары турындагы карар алдагы чакырылыш Яшьләр парламенты тарафыннан, ә ул гамәлдән чыгарылган очракта – район Советы тарафыннан кабул ителә.
11. Конкурс игълан итү турындагы карар, конкурсны үткөрү шартлары һәм сроклары турындагы мәгълүмат комитет тарафыннан конкурс игълан итү турында Карар кабул ителгән көннән алып биш эш көне эчендә Бөгелмә муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендәге рәсми сайтында түбәндәге веб-адрес буенча урнаштырыла: <http://bugulma.tatar.ru>.
12. Яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидатлар Яшьләр парламенты турындагы Нигезләмәнең 5 пунктында билгеләнгән таләпләргә туры килергә тиеш. Хөкем ителүе кире алынмаган (түләнмәгән), шулай ук административ хокук бозулар турында Россия Федерациясе Кодексының 20.3 һәм 20.29 статьяларында каралган административ хокук бозулар кылган өчен административ җаваплылыкка тартылган (жәлеп ителгән) затлар конкурста яшьләр парламенты әгъзалыгына кандидатлар сыйфатында катнашырга хокуклы түгел.
13. Конкурс этаплап үткәрелә.
14. Конкурсның беренче этабы Конкурста катнашырга теләк белдергән гражданнар тарафыннан гаризалар тапшырудан гыйбарәт.
15. Гаризалар юри түбәндәге адрес буенча бирелә: ТР, Бөгелмә шәһәре, Ленин урамы, 98нче йорт («яшьләр сарае» мбу, 80нче кабинет).
16. Заявка составына керә:
 - 1) узган чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән, ә ул кире кагылган очракта – район Советы тарафыннан билгеләнгән форма буенча шәхси гариза.
 - 2) кандидатның узган чакырылыш Яшьләр парламенты карары белән, ә ул булмаган очракта – район Советы карары белән билгеләнгән форма буенча тутырылган анкетасы. Анкетада конкурста катнашу өчен үз кандидатурасын күрсәткән гражданның әлеге Нигезләмәнең 12 пунктындагы таләпләргә туры килүен билгеләргә мөмкинлек бирә торган белешмәләр күрсәтелергә тиеш.
 - 3) гражданның шәхси белешмәләренә эшкәртүгә ризалыгы.
17. Конкурста катнашу өчен гражданнарның заявкалары турыдан-туры Комитет тарафыннан кабул ителә.
18. Тапшырылган (жибәрелгән) гаризалар Комитет тарафыннан тикшерелә. Тикшерү нәтижеләре буенча Комитет гаризаны кабул итү һәм конкурсның киләсе этабында катнашуга кертү турында Карар кабул итә. Киләсе этапта катнашуга кертелгән кеше Яшьләр парламентына әгъзалыкка кандидат статусына ия була (алга таба - кандидат).
19. Конкурсның икенче этабы яшьләр парламенты составын формалаштыру буенча конкурста тавыш бирүгә яшьләренә жәлеп итү буенча кандидатлар катнашында чаралар үткөрүне үз эченә ала.
20. Комитет тарафыннан кандидатлар катнашында чаралар исемлегә төзелә. Һәр кандидат кимендә бер чарада катнашырга тиеш, аны кандидат үзе билгели. Кандидат чарада катнашмаган очракта Комитет аны конкурста катнашудан читләштерә. Кандидат үз яклавында законнарга каршы килми торган чараларны мөстәкыйль рәвештә уздырырга хокуклы.
21. Өченче этап кандидатлар өчен тавыш бирү уздырудан гыйбарәт.
22. Кандидатлар өчен тавыш бирү комитет әгъзалары тарафыннан гамәлгә ашырыла.
23. Дүртенче этап конкурсның тавыш бирү нәтижеләрен кертүне һәм бастырып чыгаруны үз эченә ала.
24. Иң күп тавыш жыйган кандидатлар конкурста жиңүчеләр дип таныла.

25. Тавыш бирү нәтижәләре Бөгелмә муниципаль районының «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чептәрендәгә рәсми сайтында түбәндәгә веб-адрес буенча урнаштырыла: <http://bugulma.tatar.ru>.
26. Конкурсны уздыру срогы, шул исәптән конкурсның һәр этабы сроклары конкурсны уздыру турындагы карарда билгеләнә.

Рәислек итүче

_____ (Ф.ф. н. ис. ис. премия лауреаты.О.)

гариза

Мине Татарстан Республикасы Бөгелмә муниципаль районы Советы каршындагы Яшьләр парламенты составына кертүегезне сорыйм.

«Шәхси мәгълүматлар турында» 2006 елның 27 июлендәгә 152-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясы нигезендә шәхси мәгълүматларымны эшкәртүгә ризалык бирәм.

" ____ " _____ 2026 г. н. фикеренчә _____ (_____)
(имза) (фамилиясе, исеме, атасының исеме)

ГАРИЗА АНКЕТАСЫ

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ БӨГЕЛМӨ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ ЯШЬЛӘР
ПАРЛАМЕНТ СОВЕТЫНА КЕРҮГӘ КАНДИДАТ

1.ШӘХСИ МӘГЪЛУМАТЛАР

Фамилиясе: _____

Исем: _____

Атасының исеме: _____

Туу датасы: _____

Элемтә телефоны:

Электрон почта: _____

Яшәү

адресы:

2.БЕЛЕМ ҺӘМ МӘШГУЛЬЛЕК

Уку урыны: _____ /эш

Статусы:

Укучы / Студент

Кол

Уку

Эш

Яшь:

1 18-20 яшь

2 21-25 яшь

2 26-30 яшь

3 31-35 яшь

1.ЖӘМӨГАТЬ ЭШЧӘНЛЕГЕ

Үзегезнең кызыксынуларыгызны һәм эшчәнлек юнәлешләрегезне күрсәтегез (галочка белән билгеләгез):

Образование мәгариф һәм яшьләр сәясәте

Э Экология һәм төзекләндерү

Мәдәният һәм спорт

Социаль социаль сәясәт һәм хокукларны яклау

Эконом икътисад һәм эшмәкәрлекне үстерү

Башка (күрсәтегез):

Ижтимагый эшчәнлек тәҗрибәсе:
Ижтимагый тормышта, волонтерлыкта катнашу тәҗрибәгезне тасвирлагыз,
студентлар оешмаларында һ. б.

2.МОТИВАЦИЯ

Ни өчен сез яшьләр парламентына керергә телисез?

Сезнең Бөгелмә районын үстерү идеяләрегез:

3.РИЗАЛЫК ҺӘМ РАСЛАУ

Мин «шәхси мәғлүматларны яклау турында»гы Федераль закон нигезендә үземнең
шәхси мәғлүматларымны эшкөртүгә ризамын (А)

Соглас килешәм (а)

Мин бирелгән мәғлүматның дәрәс һәм тулы булуын раслыйм

Астына

Мин яшьләр парламенты эшчәнлегенә турында мәғлүматны электрон почта һәм телефон
аша алырга риза

Соглас килешәм (а)

Анкетаны тутыру датасы:

Мөрәҗәгать итүченең имзасы: _____

Шәхси мәғлүматлар субъектының шәхси мәғлүматларны эшкәртүгә ризалығы

Алар, _____, паспортлар сериясе

№ _____ кама _____

« _____ » _____ 20 _____ "шәхси мәғлүматлар турында «2006 елның 27 июлендәге 152-ФЗ номерлы Федераль законның 9 статьясы нигезендә Бөгелмә муниципаль районы Башкарма комитетының яшьләр эшләрә буенча секторына ризалык бирәм.» шәхси мәғлүматлар турында «2006 елның 27 июленнән 152-ФЗ номерлы.

Өлеге ризалыкны Россия Федерациясе законнары нигезендә билгеләнә торган тиешле мәғлүматны яисә күрсәтелгән мәғлүматны үз эченә алган документларны саклау сроклары беткәнчегә кадәрге чорга бирәм.

Шәхси белешмәләр субъекты:

_____/_____
(имза) (Ф.и. О.)

« _____ » _____ 20 _____ ел